

Obdobja 29

Kaj in kako s sodobno književnostjo

Na 29. Obdobjih kritično o dojemanju in razumevanju slovenske književnosti

V organizaciji Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko ljubljanske filozofske fakultete se danes končuje tridnevni mednarodni simpozij *Sodobna slovenska književnost (1980–2010)*. To je že devetin-dvajseto tovrstno srečanje, na katerem sodeluje enainšestdeset znanstvenikov, od tega sedemnajst iz tujine. Vodi ga dr. Alojzija Zupan Sosič, ki je uredila tudi zbornik devetinpetdesetih prispevkov.

Časovna omejitev na zadnja tri desetletja je posledica enakega srečanja leta 1986, ko so na *Obdobjih 8* pod naslovom *Sodobni slovenski jezik, književnost in kultura* že obravnavali slovensko književnost med letoma 1945 in 1980. Zdi se, da se od takrat glede strokovnega presojanja »sodobne slovenske književnosti« ni spremenilo kaj bistvenega, se je pa glede njenega dojetja. Sodobna slovenska književnost se po besedah vodje simpozija Alojzije Zupan Sosič vse bolj meri po uspešnosti prodaje in ne po njeni nematerialni vrednosti. Zakaj sploh pisati slovensko književnost, ko ji je namenjenih vedno manj državnih projektov in medijske pozornosti? Pozneje se je v razpravi pokazal celo skrajni birokratski absurd, da jezikoslovci in literarni zgodovinarji s slovenistike ne morejo prijavit skupnega projekta, ker slovenistike ni v »šifrantu«, marveč sta le posamezno literarna veda in jezikoslovje.

Alojzija Zupan Sosič ocenjuje, da je sodobna slovenska književnost zadnjih treh desetletij širši družbeno-kulturni pojav, imenovan

postmoderna, za katero je značilen literarni eklekticizem. Slovenska književnost na koncu 20. in v začetku 21. stoletja torej ni enotno obdobje, saj v njem (so)obstajajo različne literarne smeri, na primer modernizem in postmodernizem, zaznamujejo pa ga še sinkretizem zvrsti, vrst, žanrov, oblik, načinov, stilov in poetik, med katerimi v zadnjih letih prednjači realistična tehnika oziroma metoda. Čeprav so nekatere literarne smeri postopoma uplahnile, se še vedno pojavljajo kot odsev različnih postopkov in tipičnih značilnosti, potopljene v rahljanje meja med kakovostno (umetniško) in trivialno književnostjo ter kot oživiljeno zanimanje za različne žanre, modele, obrazce in literarne učinke. Sodobno slovensko književnost od leta 1980 do 2010 lahko razumemo kot pester in nedokončan proces, na katerega so vplivali politični premiki in družbene preobrazbe, na primer osamosvojitve, nastanek nove države Slovenije, tranzicija, evropeizacija, globalizacija, digitalizacija in spletno mreženje. V zadnjem delu obdobja je narodnostna identiteta

prepustila prednost osebni identiteti, vzniku tako imenovane nove emocionalnosti, prefiltrirane skozi duhovni *spleen* postmodernega subjekta, zagledanega v novoveški hedonizem. Kljub pestrosti različnih avtopoetik lahko prav novo emocionalnost razlagamo kot skupno določnico slovenske književnosti na prelomu tisočletja, ki ni povezana samo s konstrukcijo zasebnega v nasprotju s kolektivnim, ampak tudi z načinom in s smerjo literarnega čustvovanja, do katerega so vzpostavljene ironična, cinična in parodična distanca.

Sodobna slovenska književnost na tem simpoziju ni bila obravnavana samo z literarno-kritičnega vidika, marveč tudi z vidika dojetanja s strani medijev, zastopanosti v filmu in gledališču ter z načinom poučevanja z zanimivimi didaktičnimi pristopi. O tem govorijo prispevki v objavljenem zborniku, ki je izšel hkrati z zbornikom prispevkov z *Obdobjem 27*, posvečenem 500-letnici Trubarjevega rojstva, ki končuje izdajanje obdobjskih prispevkov za nazaj. **MILAN VOGEL**